

udbetaling i tilfælde af kontohaverens død, ligesom der til kontoen skal være knyttet bestemmelse om, at udbetaling til kontohaveren sker tidligst ved det fyldte 60. år, medmindre lavere aldersgrænse er godkendt af Ligningsrådet, og senest ved det fyldte 70. år.

I pensionsbeskatningslovens § 11 A, stk. 1, nr. 6, og i § 12, stk. 1, nr. 4, er der om henholdsvis rate- og kapitalopsparing bestemt, at der ikke kan træffes bestemmelse om udbetaling efter kontohaverens død til andre end dennes ægtefælle, herunder fraskilt ægtefælle, eller livsarvinger, herunder stedbørn og disses livsarvinger. Denne kreds af begunstigede er i dette lovforslag foreslået udvidet. Det følger af lovforslagets § 14, at det tillige skal være muligt at indsætte kontohaverens nærmeste pårørende som begunstiget ved skattebegunstigede kapital- og ratepensionsopsparinger. Herved sikres der parallelitet mellem de foreslåede civile retlige regler og pensionsbeskatningslovens regler om indsættelse af begunstigede i kapital- og ratepensioner.

Det følger af lovforslagets § 1, at en kapital- eller ratepensionsopsparing er omfattet af lovforslaget, når opsparingen nyder skattemæssig begunstiging i henhold til pensionsbeskatningslovens regler. Det betyder f.eks., at en pensionsordning ikke er omfattet af lovforslaget, hvis der som begunstiget er indsat en anden personkreds end angivet i pensionsbeskatningslovens § 11 A og § 12, idet ordningen da ikke længere vil være skattebegunstiget efter pensionsbeskatningslovens regler.

Det fremgår tillige af lovforslagets § 1, hvad der skal forstås ved et pengeinstitut. Definitionen henviser til den opregning, der findes i pensionsbeskatningslovens § 11 A og § 12 for rate- og kapitalopsparing.

3.2. Indsættelse af begunstigede.

Spørgsmålet om indsættelse af begunstigede har tidligere været drøftet i Justitsministeriets ægteskabsudvalg, som i betænkning V (nr. 501/1968) udarbejdede et udkast til lov om opsparing og kapitalforsikring i pensionsøjemed. En civilretlig regulering af spørgsmålet om indsættelse af begunstigede og unddragelse fra kreditorforfølgning blev foretaget i dette lovudkast. Efter lovforslaget blev der bl.a. åbnet mulighed for, at der kunne indsættes begunstigede i pensionsordninger i pengeinstitutter.

Der fremgår af bemærkningerne i betænkningen til bestemmelserne om indsættelse af begunstigede, at man for pensionsopsparingsordningernes vedkommende i praksis i vidt omfang forsøgte at overføre de regler, der gælder for forsikringsaftaler, ved indsættelse af særlige standardvilkår i aftalerne. Det

fremgår endvidere af bemærkningerne, at det var uafklaret, hvorvidt disse klausuler blev respekteret af afdødes kreditorer og arvinger. Spørgsmålet havde kun foreligget til afgørelse for domstolene i et enkelt tilfælde, hvor man fandt, at principperne i forsikringsaftalelovens § 102, jf. § 104, kunne finde anvendelse på en kontrakt, hvor afdødes ægtefælle var indsat som begunstiget, således at enken i henhold hertil måtte anses berettiget til udbetaling af kontoens indestående uden om boet.

Ægteskabsudvalget tilsluttede sig denne vurdering, hvilket fremgår af ovennævnte lovudkast, hvor der blev givet kontohaveren mulighed for at træffe bestemmelse om, hvem der i tilfælde af kontohaverens død skulle have kapitalen udbetalt. Det fremgik af lovudkastet, at såfremt kontohaveren havde truffet en sådan bestemmelse, fandt forsikringsaftalelovens §§ 102-106 tilsvarende anvendelse.

Spørgsmålet om, hvorvidt det er en begunstigesindsættelse at træffe bestemmelse om, hvem der ved kontohaverens død skal ske udbetaling til fra en opsparingsordning, som er omfattet af pensionsbeskatningsloven, blev behandlet i en dom, der er afsagt af Østre Landsret i 1992.

Østre Landsret fandt, at en bestemmelse i en kapitalopsparing om udbetaling til en efterlevende ægtefælle, som er nævnt i pensionsbeskatningslovens § 12, stk. 1, nr. 4, var en begunstigesindsættelse af en sådan karakter, at det opgjorte beløb på kapitalpensionskontoen efter princippet i forsikringsaftalelovens § 102 skulle udbetales uden om dødsboet til ægtefællen.

Der var i sagen tale om et offentligt gældsfragælsesbo, som således ikke fik andel i det på pensionskontoen indestående beløb, idet beløbet tilfaldt den begunstigede uden om dødsboet. Det betyder, at afdødes arvinger og kreditorer var afskåret fra at søge dækning i det indestående beløb på kapitalpensionskontoen.

Ved dommen er begunstigede i kapital- og ratepensionsopsparinger, der er omfattet af pensionsbeskatningsloven, blevet ligestillet med begunstigede i livs- og ulykkesforsikringer. Dommen kan ses som udtryk for en regel om, at forsikringsaftalelovens regler om begunstigesindsættelser og retsvirkningerne heraf kan anvendes analogt på begunstigesindsættelser i kapital- og ratepensionsopsparinger, der er omfattet af pensionsbeskatningsloven.

Efter vedtagelsen af de nye regler om en boafgift (lov nr. 426 af 14. juni 1995 om afgift af dødsboer og gaver) vil en udbetaling til en begunstiget uden om boet betyde, at pensionsordninger m.v. bliver afgiftsbelagt fra første krone. For pensionsordninger m.v., der indgår i boet, vil boet have et bundfradrag på